

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан економічного факультету
А.В. Череп
«_____» _____ 2022 р.

ФІНАНСОВІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»

Укладач: Щєбликіна І.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Протокол № 1 від “29”серпня 2022 р.
Завідувач кафедри

_____ А.П. Кущик
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

_____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету

Протокол № 1 від “29”серпня 2022 р.
Голова науково-методичної ради факультету

_____ І.І. Колобердянко
(підпис) (ініціали, прізвище)

2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань 07 - Управління та адміністрування	Кількість кредитів - 3	Вибіркова	
		Дисципліни за вільним вибором студента	
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Загальна кількість годин - 90	Рік підготовки:	
		4-й	5-й
		Семестр	
Освітньо-професійні програми «Фінанси і кредит»	Змістових модулів –4	1-й	2-й
		Лекції	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	20 год.	4 год.
		Практичні	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Вид підсумкового контролю:	
залік	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансові системи зарубіжних країн» є ознайомлення студентів із побудовою фінансових систем зарубіжних країн, їх функціями та історією формування, з основними етапами, особливостями та проблемами розвитку.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Фінансові системи зарубіжних країн» є:

- засвоєння сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці зарубіжних країн;
- дослідження закономірностей розвитку фінансових систем у зарубіжних країнах;
- засвоєння теоретичних основ державних та корпоративних фінансових відносин у зарубіжних країнах;
- підвищення рівня фінансової освіченості студентської молоді.

В результаті вивчення курсу студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
<p>ІК.Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.</p> <p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК12. Розуміння специфіки функціонування банківсько-кредитних установ.</p> <p>СК14. Здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки між факторами, які впливають на фінансовий стан суб'єктів господарювання та між показниками, які використовуються для його оцінки.</p> <p>СК15. Здатність використовувати законодавчі та нормативні документи з питань оподаткування, кредитування, страхування, інвестування, бюджетних відносин та фондового ринку.</p> <p>ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>ПР02. Показати належний рівень знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування, знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p> <p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування, як на національному, так і міжнародному рівнях.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	<p>Методи контролю: усне опитування, самостійна робота, контрольні і практичні роботи, тестова перевірка.</p> <p>Контрольні заходи включають модульний контроль успішності студентів, який здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного навчального модуля.</p> <p>Ще однією формою контрольного заходу є вхідний контроль, який проводиться перед вивченням даного курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс.</p>

Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Фінансові системи зарубіжних країн» тематично пов'язана із такими курсами:

1. «Фінанси» (у процесі вивчення якої студенти отримують знання з теорії і практики фінансових відносин, що виникають між суб'єктами ринкової економіки, механізмів і організаційних структур, які забезпечують функціонування фінансової системи країни);

2. «Міжнародна економіка» (у процесі вивчення якої студенти отримують знання з особливостей дії економічних законів на міжнародному рівні, основ зовнішньо-торгівельної, валютно-кредитної та виробничо-інвестиційної політик);

3. «Міжнародні фінанси» (за рахунок засвоєння знань відносно механізму функціонування міжнародної фінансової системи, принципів обґрунтування різних видів фінансових рішень на основі аналізу ефективності ведення міжнародного бізнесу);

4. «Фінансові послуги» (у процесі вивчення якої студенти отримують спеціальні знання відносно структури та суб'єктів ринку фінансових послуг, функцій його складових, видів діяльності, основних завдань державного регулювання ринку фінансових послуг).

5. «Ринок фінансових послуг» (за рахунок засвоєння теоретичних основ особливостей фінансового ринку, його інструментів, механізмів функціонування та регулювання, впливу фінансового ринку на ефективність економіки);

6. «Глобальна економіка» (за рахунок засвоєння теоретичних основ сутності та природи глобалізації та її основних складових, всебічної оцінки процесу глобалізації світової економіки та його впливу на економіки різних країн світу).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Структурні особливості фінансових систем зарубіжних країн

Тема 1. Загальна характеристика фінансових систем зарубіжних країн.

Фінанси і фінансова система: поняття та елементи. Структура і класифікація фінансових систем зарубіжних країн. Загальна характеристика окремих ланок фінансової системи. Бюджет і бюджетна система: поняття та елементи. Податки і податкова система: поняття та елементи. Кредит і кредитна система: поняття та елементи. Банки та банківська система: поняття та елементи. Взаємозалежність фінансових систем різних країн, глобалізація в світовій економіці.

Тема 2. Фінансова система США.

Структура фінансової системи США. Бюджетний устрій США. Федеральний бюджет США.

Структура бюджетної системи США. Бюджети штатів. Бюджети місцевих органів влади. Спеціалізовані позабюджетні фонди: соціального страхування, економічні, науково-дослідницькі, військово-політичні.

Структура податкової системи США. Федеральні податки. Податки штатів. Податки місцевих органів влади. Податкова служба США. Фінанси державних підприємств.

Змістовий модуль 2. Характеристика фінансових систем Канади та Японії

Тема 3. Фінансова система Канади.

Тенденції соціально-економічного розвитку та фінансова політика Канади. Територіально-політичний устрій та розподіл повноважень у сфері федеральних фінансів. Загальна характеристика податково-бюджетної сфери. Бюджетна система і бюджетний процес у Канаді. Доходи і видатки федерального бюджету Канади. Місцеві бюджети Канади. Особливості боргової політики Канади.

Тема 4. Фінансова система Японії.

Структура фінансової системи Японії. Бюджет центрального уряду Японії.

Структура бюджетної системи Японії. Бюджети місцевих органів влади - префектур. Спеціалізовані фонди. Фінанси державних підприємств.

Структура податкової системи Японії. Податки центрального уряду. Податки місцевих органів влади (префектур). Спеціалізовані фонди: страхові, пенсійні, ощадні.

Фінанси місцевих органів влади. Фінанси державних підприємств.

Змістовий модуль 3. Характеристика фінансових систем країн Західної Європи

Тема 5. Фінансова система Європейського Союзу.

Історичні та економічні передумови створення Європейського Союзу. Фінансова система ЄС, бюджетний процес, порядок складання проекту бюджету, виконання бюджету. Суть, склад доходів і витрат. «Обов'язкові» і «необов'язкові» бюджетні витрати. Спеціальні фонди ЄС, їх призначення. Сучасні соціально-економічні показники розвитку Європейського Союзу. Характеристика інституціональної структури ЄС. Кредитна діяльність ЄС, склад і структура союзної заборгованості. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи ЄС у сучасних умовах.

Тема 6. Фінансові системи країн Західної Європи.

Структура фінансової системи Великобританії. Державний бюджет Великобританії. Система міжбюджетного вирівнювання.

Структура бюджетної системи Великобританії. Бюджети місцевих органів влади. Спеціалізовані фонди: фонд національного страхування, пенсійні фонди державних підприємств, зрівняльний валютний фонд, фонди гарантій експортних кредитів. Фінанси державних підприємств Великобританії.

Структура податкової системи Великобританії. Податки загальнодержавного значення. Місцеві податки і збори. Податкові органи Великобританії.

Фінанси місцевих органів влади. Фінанси державних корпорацій.

Структура фінансової системи Франції. Бюджетний устрій Франції. Державний бюджет Франції.

Структура бюджетної системи Франції. Місцеві бюджети Франції. Спеціалізовані фонди: пенсійний фонд, фонд страхування по хворобі, інвалідності, материнству, фонд допомоги сім'ям, національний фонд допомоги безробітним, рахунки казначейства. Фінанси державних підприємств Франції.

Структура податкової системи Франції. Державні податки. Місцеві податки.

Фінанси місцевих органів влади. Фінанси державних корпорацій і спеціальних урядових фондів.

Змістовий модуль 4. Характеристика фінансових систем Скандинавських країн та країн Східної Європи

Тема 7. Фінансові системи Скандинавських країн.

Особливості соціально-економічної моделі розвитку Скандинавських країн. «Шведська» економічна модель. Характеристика бюджетної системи Швеції. Особливості фінансового вирівнювання. Особливості системи соціального забезпечення у Скандинавських країнах. Міжбюджетні відносини. Напрямки соціально-економічного розвитку Скандинавських країн.

Тема 8. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи.

Соціально-економічні процеси в країнах Центральної і Східної Європи. Державний сектор країн Центральної і Східної Європи. Особливості і проблеми процесу приватизації. Особливості реформування бюджетних систем. Державний бюджет, склад і структура його доходів і витрат. Державний кредит; структура і динаміка державного боргу.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
		о/дф.	з/дист ф.	о/дф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	15	8	4	6	2	2	2	7	11	10	5	15
2	14	6	-	4	-	2	-	8	14	10	5	15
3	17	10	4	6	2	4	2	7	13	10	5	15
4	14	6	-	4	-	2	-	8	14	10	5	15
Усього за змістові модулі	60	30	8	20	4	10	4	30	52			60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30							30	30			40
Загалом		90						60	82	100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Загальна характеристика фінансових систем зарубіжних країн	2	
	Тема 2. Фінансова система США	4	2
2	Тема 3. Фінансова система Канади	2	
	Тема 4. Фінансова система Японії	2	
3	Тема 5. Фінансова система Європейського Союзу	4	
	Тема 6. Фінансові системи країн Західної Європи	2	2
4	Тема 7. Фінансові системи Скандинавських країн	2	
	Тема 8. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи	2	
Разом		20	4

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Загальна характеристика фінансових систем зарубіжних країн	-	
	Тема 2. Фінансова система США	2	2
2	Тема 3. Фінансова система Канади	-	
	Тема 4. Фінансова система Японії	2	
3	Тема 5. Фінансова система Європейського Союзу	2	
	Тема 6. Фінансові системи країн Західної Європи	2	2
4	Тема 7. Фінансові системи Скандинавських країн	2	
	Тема 8. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи	-	
Разом		10	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
	Теоретичне завдання -	Тестування в системі moodle	Контрольне тестування (в системі Moodle) складається з 10 тестових завдань. Тестове завдання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.	10
	Практичне завдання -	Розв'язок практичних задач	Практичне завдання передбачає розв'язок практичного завдання. За розв'язок практичних завдань бали нараховуються за такою схемою: – 5 балів – студент повністю та правильно розв'язав задачу, є пояснення до розрахунків; студент самостійно може пояснити формулювання висновків за результатами розрахунків; - 3-4 бали - студент розв'язав задачу з механічними незначними помилками; – 2-3 бали – студент розв'язав задачу з помилками, студент не може пояснити хід окремих проведених розрахунків; - 1 бал - допущені грубі помилки при розв'язанні завдання, застосований підхід не відповідає умовам даного завдання або формула надана з помилками; – 0 – студент розв'язав завдання не правильно.	5
Усього за ЗМ 1	2			15

2	Теоретичне завдання -	Робота з лекційним матеріалом: пошук основних термінів, визначення правильно / неправильно, відповідь на теоретичні питання	<p>8-10 балів – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, посилаючись на інформацію із джерел рекомендованої літератури.</p> <p>5-7 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без знання рекомендованої літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>2-4 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p> <p>0-1 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань завдань.</p>	10
	Практичне завдання -	Розв'язок практичних задач	<p>Практичне завдання передбачає розв'язок практичного завдання.</p> <p>За розв'язок практичних завдань бали нараховуються за такою схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – студент повністю та правильно розв'язав задачу, є пояснення до розрахунків; студент самостійно може пояснити формулювання висновків за результатами розрахунків; - 3-4 бали - студент розв'язав задачу з механічними незначними помилками; – 2-3 бали – студент розв'язав задачу з помилками, студент не може пояснити хід окремих проведених розрахунків; - 1 бал - допущені грубі помилки при розв'язанні 	5

			завдання, застосований підхід не відповідає умовам даного завдання або формула надана з помилками; – 0 – студент розв'язав завдання не правильно.	
Усього за ЗМ 2	2			15

	Теоретичне завдання -	Тестування в системі moodle	Контрольне тестування (в системі Moodle) складається з 10 тестових завдань. Тестове завдання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.	10
	Практичне завдання -	Розв'язок практичних задач	Практичне завдання передбачає розв'язок практичного завдання. За розв'язок практичних завдань бали нараховуються за такою схемою: – 5 балів – студент повністю та правильно розв'язав задачу, є пояснення до розрахунків; студент самостійно може пояснити формулювання висновків за результатами розрахунків; - 3-4 бали - студент розв'язав задачу з механічними незначними помилками; – 2-3 бали – студент розв'язав задачу з помилками, студент не може пояснити хід окремих проведених розрахунків; - 1 бал - допущені грубі помилки при розв'язанні завдання, застосований підхід не відповідає умовам даного завдання або формула надана з помилками; – 0 – студент розв'язав завдання не правильно.	5
Усього за ЗМ 3	2			15

4	Теоретичне завдання -	Робота з лекційним матеріалом: пошук основних термінів, визначення правильно / неправильно, відповідь на теоретичні питання	<p>8-10 балів – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, посилаючись на інформацію із джерел рекомендованої літератури.</p> <p>5-7 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без знання рекомендованої літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>2-4 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p> <p>0-1 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань завдань.</p>	10
	Практичне завдання -	Розв'язок практичних задач	<p>Практичне завдання передбачає розв'язок практичного завдання.</p> <p>За розв'язок практичних завдань бали нараховуються за такою схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – студент повністю та правильно розв'язав задачу, є пояснення до розрахунків; студент самостійно може пояснити формулювання висновків за результатами розрахунків; - 3-4 бали - студент розв'язав задачу з механічними незначними помилками; – 2-3 бали – студент розв'язав задачу з помилками, студент не може пояснити хід окремих проведених розрахунків; - 1 бал - допущені грубі помилки при розв'язанні 	5

			завдання, застосований підхід не відповідає умовам даного завдання або формула надана з помилками; – 0 – студент розв'язав завдання не правильно.	
Усього за ЗМ 4	2			15

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Залік	1. Теоретичне завдання: відповідь на два теоретичних питання (усно) відповідно до екзаменаційного білета	Зміст теоретичного завдання передбачає розгорнуте висвітлення двох питань за навчальними матеріалами курсу.	<p>Результат відповіді студентом кожного теоретичного завдання оцінюється за такою шкалою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>максимальна оцінка (10 балів)</u>: високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу; - <u>7-9 бали</u>: досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків; - <u>4-6 бали</u>: студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів; - <u>1-3 бали</u>: студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді. 	20

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
	Практичне завдання: розв'язання 2 завдань (письмово)	Розв'язання типових завдань розглянуто на практичних заняттях за навчальним матеріалом тем 2-8 даного курсу.	<p>Практичне завдання передбачає розв'язок двох завдань по 10 балів.</p> <p>За розв'язок практичних задач бали нараховуються за такою схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 10 балів – студент повністю та правильно розв'язав задачу, є пояснення до розрахунків; студент самостійно може пояснити формулювання висновків за результатами розрахунків; – 7-9 балів – студент розв'язав задачу з помилками, студент може пояснити хід окремих проведених розрахунків; – 4-6 – студент правильно виписав формулу, за якою розв'язується задача та зробив спробу її вирішення; – 1-3 – студент правильно виписав формулу, за якою розв'язується задача. 	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна

1. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси : підручник. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
2. Партин Г.О., Селюченко Н. Є. Фінансовий менеджмент : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки 2018. 388 с.
3. Піхоцька О.М., Фурдичко Л.Є., Синютка Н.Г. Бюджетна система : навч. посіб. Львів : ТНЕУ, 2019. 328 с.
4. Юнацький М.О. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси». Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2019. 134 с.
5. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси : навч. посіб. Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. 298с.

Додаткова

1. Карлін М.І., Балак І.О. Фінансові системи країн Центрально-Східної Європи. Луцьк : Настир'я, 2012. 412 с.
2. Карлін М.І. Державні фінанси розвинутих країн : навч. посіб. Львів : Новий світ-2000, 2010. 484 с.
3. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Кондор, 2014. 384 с.
4. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 639 с.
5. Карлін М.І. Фінансові системи країн Америки : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 496 с.
6. Карлін М.І. Фінансові системи країн Західної Європи : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 320 с.
7. Карлін М.І. Фінансові системи України та сусідніх держав : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 590 с.
8. Карлін М.І., Цимбалюк І.О. Фінанси домогосподарств провідних країн світу : навч. посіб. Луцьк : Вежа–Друк, 2014.172 с.
9. Лисенков Ю.М., Коротка Т.А. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Зовнішня торгівля, 2012. 118 с.
10. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 320 с.
11. Податкові системи зарубіжних країн : навч. посіб. / В.Л. Андрущенко та ін.; за заг.ред. М.Я. Азарова. Київ : Видавничий дім «Комп'ютерпрес», 2014. 240 с.
12. Руденко Ю.М., Токар В.В. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2010. 348 с.
13. Фінанси зарубіжних країн : навч. посіб. / Кізіма Т.О. та ін.; за заг. ред. О.П. Кириленко. Тернопіль : Економічна думка, 2013. 287 с.
14. Щєбликіна І. О. Фінансові системи зарубіжних країн : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2019. 125 с.

15. Щєбликіна І. О. Фінансові системи зарубіжних країн : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. 76 с.

Інформаційні ресурси

1. Європейський досвід оподаткування: Угорщина. *Закарпатська народна газета*. URL: <http://rionews.com.ua/mixed/all/now/n1228916190> (дата звернення: 07.06.2021).

2. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/> (дата звернення: 12.05.2021).

3. Офіційний сайт Європейської комісії. URL: <https://ec.europa.eu/> (дата звернення: 12.05.2021).

4. Пендзей І. Процес інтеграції країн Східної Європи у Європейський Союз: історичні передумови, етапи, результати. URL: <http://www.irbis-nbu.gov.ua> (дата звернення: 04.06.2021).

5. Податки в Польщі. URL: <http://www.findbiz-pl.com/opodatкування/> (дата звернення: 07.06.2021).

6. Податки в Чехії для юридичних та фізичних осіб. *ІА «СУРАБОТА»*. URL: <https://news.eurabota.ua/uk/czech/biznes/podatki-v-chehii-dlya-fizichnih-i-yuridichnih-osib/> (дата звернення: 07.06.2021).

7. Польовик С. Проект бюджету ЄС на 2021-2027 рр. та його значення для України. *Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень «Борисфен Інтел»*. URL: http://bintel.com.ua/uk/article/05_19_eu/ (дата звернення: 07.06.2021).

Нормативна база:

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: закон України від 12 серпня 2001 р., № 9742 . Офіційний вісник України. 2001. №10 (із змінами).URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

2. Про цінні папери і фондовий ринок : закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

3. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)”: Закон України №5080-17 від 05.07.2012р. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>